

DARBA KĀRTĪBA

9.00 – 9.50	Konferences dalībnieku reģistrācija, rīta kafija
ATKLĀŠANA UN UZRUNAS	
10.00	Konferences atklāšana Aigars Strupišs, Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Tieslietu padomes priekšsēdētājs
10.00 – 10.10	Valsts prezidents Egils Levits
10.10 – 10.20	Inese Lībiņa-Egnere, tieslietu ministre
10.20 – 10.40	Aigars Strupišs, Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Tieslietu padomes priekšsēdētājs
1.DAĻA	
10.40 – 11.10	Trīs instanču tiesu sistēmas ģenēze un evolūcija Dr.iur. Sanita Osipova, Latvijas Universitātes profesore
11.10 – 11.40	Tiesas nolēmumu pārsūdzība: starptautiskais tiesību uz taisnīgu tiesu ietvars Kristīne Līce, Latvijas pārstāve starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās
11.40 – 12.00	Tiesa un tiesnesis karikatūrista acīs Gatis Šļūka, karikatūrists
12.00 – 12.30	Diskusija
12.30 – 13.30	<i>Pusdienu pārtraukums</i>
2.DAĻA	
	DISKUSIJA "TIESU INSTANČU MIJIEDARBĪBA" Vadītāja: Anita Zikmane, Augstākās tiesas Judikatūras un zinātniski analītiskās nodaļas vadītāja
13.30 – 14.45	Tiesu instanču mijiedarbība tiesvedības procesā Diskusijas dalībnieki: <ul style="list-style-type: none">• Didzis Aktumanis, Kurzemes apgabaltiesas priekšsēdētājs• Jānis Grīnbergs, Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētājs• Indra Meldere, senatore• Inese Nikuļceva, zvērināta advokāte• Juris Stukāns, ģenerālprokurors
14.45 – 15.45	Tiesu instanču mijiedarbība tiesnešu profesionālajā izaugsmē Diskusijas dalībnieki: <ul style="list-style-type: none">• Ermīns Darapoļskis, senators• Sandra Kaija, senatore, Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas tiesneša amata kandidātu atlases komisijas locekle• Edīte Vernuša, Goda tiesnese• Inga Zālīte, Zemgales rajona tiesas tiesnese, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekle• Andris Zutis, Latgales apgabaltiesas tiesnesis
15.45 – 16.00	Konferences noslēgums Aigars Strupišs, Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Tieslietu padomes priekšsēdētājs

TIESĪBAS UZ TAISNĪGU TIESU: TIESU INSTANČU MIJIEDARBĪBA

(KONFERENCES APRAKSTS)

Latvijas tiesu sistēmu institucionāli veido trīs tiesu līmeņi – rajona (pilsētas) tiesas, apgabaltiesas un Senāts. Savukārt funkcionāli to veido pirmās instances, apelācijas instances un kasācijas instances tiesas. Šobrīd tiesu sistēmas institucionālā iekārta pamatā sakrīt ar tās funkcionālo iedalījumu – katrs tiesu sistēmas līmenis veic savu funkciju.

Aplūkojot jēdzienu “sistēma”, secināms, ka ar sistēmu apzīmē metožu un elementu kopumu, kas savstarpējā mijiedarbībā pilda noteiktas funkcijas un sasniedz noteiktus mērķus. Tikai visu sistēmas elementu kopa un to mijiedarbība nodrošina visas sistēmas pastāvēšanu un funkcionalitāti.

Latvijas tiesu sistēmas funkcija ir tiesas spriešana, tās darbības un pastāvēšanas galvenais mērķis – tiesiskuma nodrošināšana Latvijas Republikā. Tas, cik labi funkcionē katrs atsevišķs tiesu sistēmas elements vai posms un mijiedarbojas ar citiem, nosaka visas tiesu sistēmas pastāvēšanas un darbības efektivitāti.

Šā gada konference **“Tiesības uz taisnīgu tiesu: tiesu instanču mijiedarbība”** tiek veidota divās daļās: teorētiskajā un praktiskajā daļā, lai iesaistītu visus Latvijas tiesnešus vienotā diskusijā, uzdodot un rodot atbildes uz tiesu sistēmas kopīgiem jautājumiem.

Pirmajā konferences daļā kopā analizēsim tiesu instanču būtību un lomu mūsdienu demokrātiskā tiesiskā valstī, atskatisimies uz to rašanās vēsturiskajiem un socioloģiskajiem aspektiem.

Latvijas tiesu sistēma veidota tā, lai procesa dalībniekiem, īstenojot tiesības uz taisnīgu tiesu, būtu iespēja pārsūdzēt tiesas nolēmumus un tādā veidā šaubu gadījumā varētu pārliecināties par tiesas nolēmuma atbilstību tiesiskās vienlīdzības principam, kas jau teju 100 gadus rotā arī Senāta vēsturiskās sēžu zāles pannu: viens likums – viena taisnība visiem. Tiesu instances ir izveidotas, lai nodrošinātu tiesiskumu un personu pamattiesību aizsardzību. To mijiedarbība pasargā no patvaļas. Tiesu instances stiprina, pilnveido un attīsta pašu tiesu sistēmu.

Tiesības uz taisnīgu tiesu kā pamattiesības garantē Latvijas Republikas Satversmes 92. pants. Šo pamattiesību satura papildījumu veido arī starptautisko cilvēktiesību standarts tiesas nolēmumu pārsūdzēšanā. Kā panākt, lai tiesības uz taisnīgu tiesu ir praktiskas un efektīvas, nevis teorētiskas un iluzoras?

Konferences pirmās daļas noslēgumā palūkosimies uz tiesu un tiesnešiem ar karikatūrista acīm.

Konferences pēcpusdienu atvēlētā diskusijai, kurā izteikt savus apsvērumus un pārdomas par tiesu instanču mijiedarbību divos dažādos aspektos: mijiedarbība tiesvedības procesā un mijiedarbība tiesnešu profesionālajā izaugsmē. Diskusijas panelī aicināti pārstāvji no tiesām un tieslietu sistēmai piederīgas personas.

Sarunā par tiesu instanču mijiedarbību tiesvedības procesā aplūkosim, kā tiesvedības process konkretizē un iedzīvina taisnīgumu. Kā tiesa komunicē iekšēji un kā to redz lietas dalībnieks un sabiedrība? Tiesvedības process sākas ar lietas saņemšanu tiesā un pabeidzas ar spēkā stājušos izpildāmu spriedumu, tāpēc tiesvedības plāns prasa, lai tiesnesis, izskatot lietu, nosaka tiesvedības laukumu un visā tiesvedības gaitā rūpējas par taisnīga procesa norisi. Lietas izskatīšana divās vai pat trīs tiesu instancēs nemaina tiesvedības plānu. Taisnīgs tiesvedības process ir dinamisks, tas prasa izmantot tiesvedības procesuālo regulējumu ar apdomu, stratēģiski. Ciktāl tiesa ir brīva noteikt tiesvedības procesa formu: mutvārdu vai rakstveida?

Sarunu turpināsim par tiesu mijiedarbību tiesnešu profesionālajā izaugsmē, proti, vai un kā tiesu hierarhija saistāma ar iespējamo tiesneša karjeru? Kā mijiedarbība ar kolēģiem augstākā un zemākā instancē veido tiesneša izaugsmi? Kā veidojas līdzsvars tiesneša neatkarības konceptam ar sprieduma kvalitātes izvērtējumu tiesneša profesionālās novērtēšanas laikā?

Konferences dalībnieki tiek aicināti laikus, līdz 12. maijam, pieteikt arī savus jautājumus, iesūtot tos e-pastā: t.padome@at.gov.lv, vai sagatavot tos uzdošanai konferences laikā.

Vienlaikus ikvienam konferences dalībniekam būs iespēja paust savu viedokli un iesaistīties diskusijā arī netieši ar mūsdienu tehnoloģiju piedāvāto risinājumu starpniecību.

Tiesnešu konferenci organizē Tieslietu padome sadarbībā ar Augstāko tiesu, Tieslietu ministriju un Tiesu administrāciju